Súd:	Krajský súd Nitra
Spisová značka:	9Co/267/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4113241449
Dátum vydania rozhodnutia:	11. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI:	ECLI:SK:KSNR:2017:4113241449.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej žalobcov: 1. C.. S. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. cesta XXXX/XX, G., 2. maloletý S. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. cesta XXXX/XX, G., zastúpený matkou C.. S. E., nar. XX. XX. XXXX, obaja zastúpení Mgr. Ľudovítom Paulovičom, advokátom, so sídlom Martina Rázusa 19, Lučenec, proti žalovaným: 1. MED - ART, spol. s r. o., so sídlom Hornočermánska 4, Nitra, IČO: 34 113 924, zastúpený Mgr. Petrom Mesárošom, advokátom, so sídlom Novozámocká 214, Nitra, 2. KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičová 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpený JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcov v 1. a 2. rade a o odvolaní žalovaných v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 9. marca 2016 č. k. 14C/287/2013-338 takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom vyhovujúcom výroku vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade p o t v r d z u j e .

II. V napadnutom zamietajúcom výroku vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaný v 1. a žalovaný v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 5.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a to v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalobcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalobcov, a vo zvyšnom zamietajúcom výroku týkajúcom sa sumy 10.000 eur rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

III. V napadnutom zamietajúcom výroku vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaný v 1. a žalovaný v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 3.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a to v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalobcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalobcov a vo zvyšnom zamietajúcom výroku týkajúcom sa sumy 17.000 eur rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

IV. V napadnutých výrokoch (IV. a V.) o náhrade trov konania rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalobkyni v 1. rade a žalobcovi v 2. rade sa priznáva nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

V. V napadnutom výroku (VI.) o povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

VI. V napadnutom výroku (VII.) o povinnosti zaplatiť trovy štátu rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 5.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a to v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. Vo zvyšku súd žalobu vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade zamietol. Ďalším výrokom súd žalobu vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade zamietol. Žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia žalobkyne v 1. rade, ktorých výška bude vyčíslená po právoplatnosti rozhodnutia. Ďalším výrokom rozhodol, že žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade náhradu trov konania nepriznáva vo vzťahu k žalobcovi v 2.rade. Žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok vo výške 316 eur na účet súdu, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Posledným výrokom rozhodol o trovách konania štátu tak, že žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy štátu v sume 75,22 eura na účet súdu, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 100 ods. 1, § 101, § 420 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, článkom 3 ods. 1 Smernice Rady č. 72/166/EHS, článkom 1 ods. 1, 2 Smernice Rady č. 90/232/EHS, článkom 22, čl. 36 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES, § 4 ods. 1, 2, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Uviedol, že žalobcovia sa podanou žalobou, doručenou súdu dňa 13. 12. 2013 domáhali, aby súd zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 20.000 eur a žalobcovi v 2. rade tiež sumu 20.000 eur s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť. V žalobe uviedli, že podľa právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu v Piešťanoch sp. zn. 1T 82/2012 spôsobil dňa 24. 11. 2010 K. C. dopravnú nehodu, keď riadil služobné motorové vozidlo značky Citroën Jumper s ev. č. L. v G. v areáli lekárne P.. Príčinou jej vzniku bolo závažné porušenie zákonných povinností zamestnancom žalovaného v 1. rade uložených mu zákonom č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Následkom trestného činu bola smrť I. E., ktorý bol otcom žalobkyne v 1. rade a starým otcom maloletého žalobcu v 2. rade. Motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda, bolo v čase vzniku nemajetkovej ujmy žalobcov povinne zmluvne poistené u žalovaného v 2. rade poistnou zmluvou č. 6521555121/198. Z vykonaného dokazovania pre súd prvej inštancie nesporne vyplynulo, že rozsudkom Okresného súdu Piešťany č. k. 1T/82/2012 zo dňa 25. 06. 2012, právoplatným dňa 25. 06. 2012 súd rozhodol, že obvinený K. C. je vinný, že dňa 24. 11. 2010 v čase okolo 10.18 hodiny v G., na ulici D., v areáli lekárne P., začal bez pomoci náležite poučenej osoby vykonávať cúvanie s motorovým vozidlom zn. Citroën Jumper, e. č. L.-XXXDI, v dôsledku čoho si nevšimol chodca I. E., nar. XX. XX. XXXX, ktorý sa pohyboval v tom čase za vozidlom a následne do neho zadnou časťou vozidla narazil, pričom chodec I. E. na následky týchto zranení dňa 14. 12. 2010 v nemocnici v Bratislave - Ružinov zomrel na obojstranný zápal pľúc a priedušiek, ktorý vznikol v priamej súvislosti so zraneniami. Poškodená C. bola so svojím nárokom na náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie. Z dokazovania tiež nebolo sporné, že motorové vozidlo zn. Citroën Jumper, e. č. NR-XXXDI patrí žalovanému v 1. rade. Žalovaní hneď na začiatku konania vzniesli námietku premlčania s tým, že treba vychádzať z objektívnej skutočnosti a touto objektívnou skutočnosťou v danom prípade je okamih dopravnej nehody, ktorú zavinil vodič K. C., preto považovali nárok žalobcov, keďže bol podaný po uplynutí 3-ročnej premlčacej lehoty, za podaný oneskorene. Čo sa týka vznesenej námietky premlčania, súd mal za to, že k premlčaniu nároku žalobcov nedošlo. Aj podľa uznesenia NS SR 5Cdo/265/2009 zo dňa 17. 02. 2011, počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. V danom prípade nebol totožný deň dopravnej nehody a deň úmrtia otca žalobkyne v 1. rade, preto sa súd nestotožnil s názorom žalovaných, že už dňom nehody, kedy došlo zatiaľ len k zraneniu I. E., začala plynúť premlčacia lehota. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním bolo zasiahnuté do práva na život otca žalobkyne v 1. rade, avšak následky tohto konania nastali momentom jeho smrti. Keďže je nesporné, že I. E. na následky zranení zomrel dňa 14. 12. 2010 a od tohto dňa začala plynúť 3-ročná premlčacia doba, pričom žaloba bola podaná dňa 13. 12. 2013, nárok žalobcov premlčaný nie je. Súd sa ďalej zaoberal namietanou pasívnou legitimáciou žalovaného v 1. rade, ktorý poukazoval na to, že práve páchateľ K. C. je výlučne zodpovedný za ujmu, ktorú spôsobil svojím konaním, ktoré spĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu. Zamestnávateľ nie je zodpovedný za konanie svojich zamestnancov v trestno-právnej rovine a konanie zamestnancov v tomto smere ani nevie žiadnym spôsobom ovplyvniť. Súd poukázal na to, že táto argumentácia nezohľadňuje judikatúru NS SR, ktorý jednotne zastáva názor, že pôvodcom zásahu môže byť nielen fyzická osoba, ale aj právnická osoba. Pokiaľ by bol správny názor, že za zásah do osobnosti zodpovedá vždy len tá fyzická osoba, konkrétnym

konaním ktorej bolo zasiahnuté do osobnostných práv, bola by vylúčená možnosť, že za takýto zásah nesie zodpovednosť právnická osoba. Právnické osoby sú však bežne účastníkmi konania o ochranu osobnosti, čo je zrejmé aj z viacerých rozhodnutí NS SR ako napr. 3Cdo 228/2012, 3Cdo 108/2011, 3 MCdo 3/2008, 5Cdo 108/2009. V rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Cdo 228/2012 sa ďalej uvádza, že pre právnické osoby je charakteristické to, že svoju vôľu nevytvárajú samostatne, ale prostredníctvom tých fyzických osôb, ktoré sú na to určené. Len prostredníctvom fyzických osôb právnická osoba tiež prejavuje svoju vôľu navonok, koná, robí právne úkony. Ak bezprostredným pôvodcom zásahu do osobnosti bola fyzická osoba, ktorá bola právnickou osobou použitá na výkon jej činnosti, treba vyriešiť otázku, či konanie tejto fyzickej osoby je zásahom, za ktorý nesie zodpovednosť ona sama alebo táto právnická osoba. Právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasledujúce Občianskeho zákonníka) sú obsahom a účelom najbližšie právne vzťahy zodpovednosti za majetkovú ujmu (škodu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasledujúce Občianskeho zákonníka). Analogicky § 853 v spojení s § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. I. ÚS 137/07 uviedol, že podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu konštituovaná tak, že za škodu, respektíve za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody, respektíve ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila. Keďže vodič motorového vozidla K. C. bol v čase dopravnej nehody v pracovnoprávnom vzťahu so žalovaným v 1. rade a k nehode došlo počas jazdy vykonávanej v rámci plnenia jeho pracovných povinností, pôvodcom zásahu do osobnostných práv žalobcov je žalovaný v 1. rade ako zamestnávateľ K. C. a prevádzkovateľ motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená smrť otca a starého otca žalobcov. Žalovaný v 2. rade tiež namietal svoju pasívnu legitimáciu, nakoľko právo na náhradu nemajetkovej ujmy nie je kryté plnením z povinného zmluvného poistenia. Súd pri hodnotení pasívnej legitimácie žalovaného v 2. rade predovšetkým poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ rozsudkom zo dňa 24. 10. 2013 vo veci C - 22/12 vo veci S./W., S. Podľa záveru Súdneho dvora čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24. 04. 1972, čl. 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS z 30. 12. 1983 a čl. 1 prvý odsek tretej Smernice Rady 90/232/EHS zo 14. 05. 1990 sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Je bez pochybností zrejmé, že cieľom spomínanej smernice je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožňovalo všetkým spolujazdcom, obetiam nehody spôsobenej vozidlom odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel, nemôžu obrať uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok (rozsudok Súdneho dvora C-537/03 body 27 a 28). Vychádzajúc zo znenia § 4 ods. 1, 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov je zrejmé, že poistné krytie zahŕňa jednak škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Citovaný právny predpis výslovne nevylučuje náhradu nemajetkovej ujmy, keď v tejto súvislosti je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škoda, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu, keď pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma aj nemajetková, spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Pri výklade pojmu škoda súd poukázal na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES, kde síce smernica nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, respektíve používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody", či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda" alebo „akákoľvek škoda". Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú i nemajetkovú ujmu, respektíve za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu. Je nepochybené, že aj v našom právnom poriadku pojem škoda na zdraví zahŕňa nielen majetkovú ujmu, ale aj ujmu nemajetkovú, čo je vymedzené v § 420 a nasledujúce Občianskeho zákonníka, kde je presne upravený nárok poškodeného na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, v ktorých prípadoch ide tiež o nemajetkovú ujmu. Pri eurokonformnom výklade pojmu škody, ktorý sa vykladá ako osobná ujma (nemajetková) i škoda na majetku, mal súd za to, že zákonné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokrýva aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám usmrtením pri dopravnej nehode. Za stavu, že právo umožňuje žalobcom požadovať náhradu nemajetkovej ujmy je dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Právna úprava, ktorá by tomuto odporovala, bráni naplneniu cieľa uvedených smerníc Európskej únie. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, táto vyjadruje najmä náhradu

za utrpené pocity frustrácie, šoku, stresu, smútku, straty zo spoločenstva s milovanou osobou. K vzniku nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby môže dôjsť, vzhľadom na odlišnú povahu jednotlivých hodnôt osobností tvoriacich ich fyzickú a morálnu jednotu, rôznym spôsobom. Súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami, ak konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Súd prvej inštancie zdôraznil, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritéria závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s ohľadom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú. Súd na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žaloba žalobkyne v 1. rade na zaplatenie žalovanej sumy vo výške 20.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy bola podaná dôvodne, avšak nie v ňou požadovanej výške. Je nesporné, že žalobkyňa v 1. rade so svojim synom - žalobcom v 2. rade viedla spoločnú domácnosť so zosnulým otcom, ktorý jej bol veľkou oporou aj pri výchove a starostlivosti o syna, keďže opustila otca svojho syna, keď mal jej maloletý syn cca 2 roky. Z výsluchu svedkov tiež vyplynulo, že žalobkyňa v 1. rade bola veľmi na svojho otca naviazaná, nakoľko ako 5-ročná stratila matku a celú starostlivosť o ňu zabezpečoval len jej otec, s pomocou jeho sestier. Je preto zrejmé, že puto medzi otcom a dcérou bolo o to väčšie, navyše zostali sami ako jediní najbližší príbuzní. Ich pekný vzťah potvrdili aj svedkovia - susedia žijúci v ich bezprostrednom susedstve a sestra nebohého otca žalobkyne v 1. rade. V dôsledku smrti otca žalobkyne v 1. rade preto došlo k ukončeniu ich rodinného spolužitia, ako aj nespornej pomoci pána E. pri starostlivosti o maloletého vnuka - žalobcu v 2. rade, ktorý mal v tom čase len 5 rokov. Konaním žalovaného v 1. rade došlo k zásahu do súkromia žalobkyne v 1. rade a tým k intenzívnemu zásahu do jej osobnostných práv, práv na súkromie a rodinný život. Z objektívneho hľadiska je teda dôvodné konštatovať, že ide o spôsobenie nemajetkovej ujmy značnej miery, ktorú je možné, aj keď len relatívne stanoviť práve jej priznaním v peniazoch. Súd preto musel ďalej posúdiť primeranosť jej výšky, ktorá by zodpovedala zákonom požadovanému zmierneniu vzniknutej nemajetkovej ujmy a zohľadniť osobitosť konkrétneho prípadu. Súd pri výške nemajetkovej ujmy u žalobkyne v 1. rade v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a mal za to, že výška sumy, ktorú žalobkyňa požaduje z titulu nemajetkovej ujmy nie je dôvodná. Súd musel zohľadniť okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to skutočnosť, že vodič motorového vozidla, ktoré patrilo žalovanému v 1. rade, nespôsobil dopravnú nehodu úmyselne, naopak, pri nehode zohralo značnú úlohu aj konanie chodca - I. E.. V tomto súd poukázal na závery znaleckého posudku, z ktorého nesporne vyplýva, že technickou príčinou vzniku dopravnej nehody bola súčinnosť nesprávnej techniky jazdy vodiča Citroën (vodič si nezabezpečil bezpečné cúvanie pomocou spôsobilej a náležite poučenej osoby) a nesprávneho konania chodca, ktorý sa nepohyboval po okraji, ale sa nachádzal približne v strede prístupovej cesty, po ktorej cúvalo vozidlo a tento si nevšimol cúvanie vozidla a nepremiestnil sa včas na okraj, kde ho mohol vodič spozorovať cez spätné zrkadlá. Ďalšou významnou okolnosťou majúcou vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy bolo aj to, že podľa znaleckého posudku MUDr. Mariana Nosáľa č. 18/2011 samotné zranenia neboli bezprostrednou príčinou smrti, avšak poškodený zomrel na komplikácie týchto zranení (zápal pohrudnice a pľúc s následnou sepsou a septickým šokom). Tiež bolo zistené, že poškodený bol v čase nehody liečený pre vysoký tlak krvi, chronickú poruchu prekrvenia mozgu (Parkinsonov syndróm, encephalopathia) a nemožno vylúčiť ani oslabenie organizmu pri možnom nádorovom ochorení (CT vyšetrením zistený bližšie neurčený nádor pečeni). Znalec tiež uviedol, že ak by podobný úraz utrpel človek v mladšom veku v dobrom zdravotnom stave, nebolo by pravdepodobne došlo k závažným komplikáciám a úmrtiu. Je preto zrejmé, že značnú úlohu pri úmrtí I. E. na komplikácie vyplývajúce zo zranení mal vplyv aj jeho vek, ako aj celkový zdravotný stav, t. j. najmä Parkinsonova choroba a zistené onkologické ochorenie. Všetky uvedené okolnosti týkajúce sa vzniku dopravnej nehody, zranení, ktoré utrpel poškodený, jeho zdravotného stavu, ako aj veku nebohého I. E., ktorý mal v čase smrti 75 rokov, nesporne majú vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy, ktoré súd zohľadnil. Požadovanú sumu 20.000 eur súd nepovažoval za dôvodnú, pričom poukázal aj na to, že súdy priznávajú oveľa nižšie sumy za stratu blízkeho človeka, ktorý napr. zomrel v mladom veku, prípadne išlo o dieťa, manžela alebo inak blízku osobu, na ktorú boli pozostalí príbuzní odkázaní vo všetkých oblastiach života. Súd preto považoval za primeranú sumu 5.000 eur, vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa posúdenia výšky nemajetkovej ujmy, pričom

správaním žalovaného došlo k neodčiniteľnej ujme v rámci rodinných vzťahov žalobcov v 1. a 2. rade a náhrada takejto imateriálnej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, pričom je samozrejme nepochybné, že žiadna ujma priznaná súdom nie je dostatočná, vzhľadom na spôsobenú ujmu. Preto súd vo zvyšnej časti žalobu žalobkyne v 1. rade zamietol. Žalobca v 2. rade, zastúpený svojou matkou - žalobkyňou v 1. rade, tiež žiadal zaplatenie sumy 20.000 eur, pričom zosnulý I. E. bol jeho starým otcom. Žalobkyňa v 1. rade uvádzala, že keď mal syn asi 2,5 roka, vrátila sa bývať so synom k jej otcovi, pričom syn v ňom mal rodičovskú, otcovskú oporu, veľmi si rozumeli. Otec ho hocikedy postrážil, brával ho na prechádzky, otec jej bol v tomto oporou. Tiež uviedla, že keď otec zomrel, tak synovi zaklamala, chcela ho uchrániť a povedala mu, že dedko odišiel k svojej sestre do Bratislavy a až po určitom čase mu nakoniec povedala pravdu. Súd v časti žaloby týkajúcej sa žalobcu v 2. rade túto žalobu zamietol. Maloletý žalobca v 2. rade mal v čase smrti starého otca len 5 rokov a je nesporné, že aj jeho smrť starého otca zasiahla, avšak tento zásah do jeho osobnostných práv súd nepovažoval za zásah v takej miere, aby bolo potrebné ho zmierniť priznaním nemajetkovej ujmy v peniazoch. Je zrejmé, že maloleté dieťa v 5 rokoch ešte nemá vytvorené také osobnostné väzby ako napr. dospelý človek. Jeho vnímanie straty blízkeho človeka je úplne v inej miere a ponímaní ako napr. u žalobkyne v 1. rade, i keď nesporne ho do určitej miery takáto strata zasiahla. V tomto smere súd poukázal i na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý v niektorých prípadoch porušenia osobnostných práv dospel k záveru, že dostatočným zadosťučinením je samotné konštatovanie porušenia práva, pričom v iných prípadoch, okrem záveru o porušení týchto práv, súčasne priznal sťažovateľom i náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu. V prípade žalobcu v 2. rade súd intenzitu a trvanie zásahu do jeho osobnostných práv nepovažoval za také rozsiahle ako u jeho matky - žalobkyne v 1. rade. Preto súd považoval za postačujúce konštatovanie, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu v 2. rade, ktorý bol v útlom detskom veku na starého otca naviazaný a usmrtením blízkej osoby - jeho starého otca došlo k narušeniu rodinných väzieb. K zaplateniu priznanej sumy 5.000 eur žalobkyni v 1. rade súd zaviazal oboch žalovaných, nakoľko žalobkyňa v 1. rade má priamy nárok voči obom žalovaným, a to voči žalovanému v rade 1. rade ako proti osobe, ktorá nemajetkovú ujmu nepriamo spôsobila a voči žalovanému v rade 2. z titulu zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Plnením jedného zo žalovaných v rozsahu splnenia zaniká povinnosť druhého žalovaného. O trovách konania vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade súd rozhodol s poukazom na § 142 ods. 3 OSP tak, že žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2. rade sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne náhradu trov právneho zastúpenia žalobkyne v 1. rade. Žalobkyňa v 1. rade bola síce v konaní úspešná len čiastočne, t. j. čo do sumy 5.000 eur a požadovala sumu 20.000 eur, avšak keďže výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu, súd jej priznal plnú náhradu trov konania. Ich výška bude vyčíslená po právoplatnom rozhodnutí vo veci samej. O trovách konania vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade súd rozhodol s poukazom na § 150 ods. 1 OSP tak, že žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade súd náhradu trov konania nepriznal. Súd videl dôvody hodné osobitného zreteľa na strane žalobcu v 2. rade, ktorý vzhľadom na predmet súdenej veci tiež nesporne utrpel zásah do svojich osobnostných práv, ako to nakoniec aj súd konštatoval. Navyše, súd zohľadnil aj skutočnosť, že ide o maloletého. Súd ďalej rozhodol, že žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok vo výške 316 eur na účet súdu a to s poukazom na § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (položka 7b/ písm. b Sadzobníka súdnych poplatkov), ako aj skutočnosť, že žalobcovia boli v konaní oslobodení od platenia súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 71/1992 Zb. V konaní tiež vznikli trovy štátu vo výške 75,22 eura titulom vyplatenia znalečného z rozpočtových prostriedkov súdu MUDr. Mariánovi Nosáľovi, na ktorú náhradu súd zaviazal žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade spoločne a nerozdielne, nakoľko žalobcovia v 1. a 2. rade sú od platenia súdnych poplatkov oslobodení.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie, v jeho zamietajúcej časti (vo vzťahu k obom žalobcom) napadli podaným odvolaním žalobcovia v 1. a 2. rade, domáhajúc sa ním zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej časti tak, že žalovaní v 1. a 2. rade budú zaviazaní zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 15.000 eur a žalobcovi v 2. rade sumu 20.000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. Súčasne žiadali zaviazať žalovaných v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni v 1. rade trovy odvolacieho konania a žalobcovi v 2. rade trovy prvoinštančného aj odvolacieho konania. Alternatívne žiadali, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové prejednanie a rozhodnutie. Vytkli súdu prvej inštancie, že jeho rozhodnutie v napadnutej časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobkyňa v 1. rade uviedla, že s ohľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, tak, ako ich uviedol súd prvej inštancie, považuje určité zníženie ňou uplatneného nároku

na náhradu nemajetkovej ujmy za dôvodné, avšak má za to, že súdom prvej inštancie priznaná suma vo výške 5.000 eur je napriek prihliadnutiu na popísané okolnosti neprimerane nízka, predovšetkým s ohľadom na veľmi intenzívne citové puto, ktoré medzi ňou ako dcérou a nebohým I. E. ako jej otcom existovalo. Poukázala predovšetkým na skutočnosť, že ako 5-ročná stratila matku a celú starostlivosť o ňu zabezpečoval len jej otec s pomocou jeho sestier, a preto je zrejmé, že puto medzi otcom a dcérou bolo o to väčšie, navyše, ostali sami ako jediní najbližší príbuzní. Vzhľadom na uvedené má za to, že ak už súd prvej inštancie rozhodol o znížení ňou uplatneného nároku, priznaná výška by mala byť jednoznačne vyššia než prvoinštančným súdom priznaných 5.000 eur. V tejto súvislosti poukázala na judikatúru súdov v Českej republike, ako aj v Slovenskej republike, ktoré postupne začínajú priznávať podstatne vyššie sumy náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch utrpenej v dôsledku straty blízkej osoby. Rovnako nemožno súhlasiť ani s názorom súdu prvej inštancie, ktorým súd zdôvodnil zamietnutie žaloby vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade v plnom rozsahu najmä tým, že nepovažoval zásah spočívajúci v smrti jeho starého otca za zásah v takej miere, aby ho bolo potrebné zmierniť priznaním nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako i tým, že za plne postačujúce považoval len samotné konštatovanie, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu v 2. rade. Podľa názoru žalobcov, neobstojí odôvodnenie úplného zamietnutia nároku žalobcu v 2. rade len konštatovaním, že maloleté dieťa v 5 rokoch nemá ešte vytvorené také osobnostné väzby ako napr. dospelý človek a jeho vnímanie straty blízkeho človeka je úplne v inej miere a ponímaní. Je nespochybniteľné, že tragická strata starého otca veľmi intenzívne zasiahla i žalobcu v 2. rade, predovšetkým z dôvodu, že žili spolu v jednej domácnosti a boli v dennodennom kontakte, pričom starý otec plnil pre žalobcu v 2. rade mužskú, resp. otcovskú rolu. Pojem blízka osoba je vymedzený v ustanovení § 116 Občianskeho zákonníka, pričom podľa tohto zákonného ustanovenia je možné za blízku osobu považovať aj žalobcu v 2. rade ako vnuka nebohého I. E.. Podľa názoru žalobcov, jednoznačne i v prípade žalobcu v 2. rade došlo v súvislosti s tragickou smrťou I. E. k vzniku nemajetkovej ujmy, v intenzite dostatočnej na to, aby odôvodňovala priznanie náhrady takejto ujmy v peniazoch, a nie zamietnutie žaloby žalobcu v 2. rade v plnom rozsahu. V opačnom prípade by bol podľa názoru žalobcov porušený princíp vyrovnávajúcej spravodlivosti, nakoľko právny základ nárokov je v zmysle výsledkov vykonaného dokazovania daný u oboch žalobcov.

3. Rozsudok súdu prvej inštancie, v jeho vyhovujúcej časti, v časti trov konania žalobkyne v 1. rade, trov konania štátu a vo výroku o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu, napadol odvolaním žalovaný v 1. rade, namietajúc nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Poukázal na to, že z vykonaného dokazovania je jednoznačne preukázané, že vodič K. C. uzavrel dohodu o vine a treste, v zmysle ktorej sa priznal ku skutkovému priebehu predmetnej nehody. Podľa jeho názoru nie je možné aplikovať ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prípade spáchania trestného činu. Zodpovednosť zamestnávateľa podľa jeho názoru nie je možné univerzálne aplikovať na akúkoľvek škodu spôsobenú zamestnancom pri plnení pracovných úloh. Domnieva sa, že za akúkoľvek škodu, prípadne iné nároky a ujmy, ktoré vznikli v dôsledku spáchania trestného činu, si nesie zodpovednosť výlučne páchateľ trestného činu, a nie zamestnávateľ páchateľa. Je potrebné rozlišovať právny základ nárokov poškodených osôb a podľa takéhoto rozlíšenia následne individuálne vyhodnocovať vecnú pasívnu legitimáciu osôb zodpovedných za vzniknutú škodu, resp. iné nároky a prípadné ujmy spojené s protiprávnym konaním. Nie je rozhodné pre posúdenie zodpovednosti, či páchateľ trestného činu bol v pracovnom pomere alebo nie a následne od prípadnej existencie pracovného pomeru odvodiť zodpovednosť zamestnávateľa. Napríklad ani v prípade krádeže spáchanej zamestnancom v čase plnenia si pracovných úloh, nie je za škodu spôsobenú spáchaním trestného činu zodpovedný zamestnávateľ, ale sám zamestnanec si nesie zodpovednosť za škodu, ktorú spôsobil trestným činom. Zamestnávateľ nie je zodpovedný za konanie svojich zamestnancov v trestnoprávnej rovine a konanie zamestnancov v tomto smere ani nevie žiadnym spôsobom ovplyvniť. Konanie fyzickej osoby - zamestnanca v rovine trestného konania je výlučným konaním tejto fyzickej osoby - zamestnanca, ktorý si nesie aj plnú mieru zodpovednosti za následky, ktoré vznikli v dôsledku ním spôsobeného trestného činu. Všetky zložky (objektívne aj subjektívne) na spáchanie trestného činu sa viažu výlučne k osobe páchateľa, teda fyzickej osoby, a nie k osobe jeho zamestnávateľa. Preto sa domnieva, že nie je vecne pasívne legitimovaný v tomto súdnom spore, nakoľko jeho mieru zodpovednosti nemožno odvodiť od pracovného pomeru medzi ním a K. C.. Zamestnávateľ ako prevádzateľ motorového vozidla nesie zodpovednosť výlučne za prevádzku motorového vozidla, avšak nie za ujmu spôsobenú trestným činom svojho zamestnanca. Poukázal pritom na ustanovenie § 428 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje liberačné dôvody prevádzateľa vozidla. Konanie, ktoré má priamy súvis so zranením nebohého p. E. súvisí jednoznačne s konaním vodiča motorového vozidla, ktorý toto motorové vozidlo viedol. Prevádzateľ motorového vozidla nemal žiadnu možnosť ovplyvniť

konanie svojho zamestnanca, ktorý v danom čase viedol motorové vozidlo. V tomto prípade je potrebné motorové vozidlo vnímať výlučne iba ako prostriedok, ktorým bol spáchaný trestný čin. Nemožno na základe objektívnej zodpovednosti za prevádzku motorového vozidla preto postihnúť prevádzateľa vozidla len preto, že práve týmto prostriedkom bol spáchaný trestný čin. Ďalej žalovaný v 1. rade poukázal na ním prezentovaný právny názor v konaní, podľa ktorého je povinným na úhradu akejkoľvek škody a ujmy, ktorá vznikne poškodeným pri dopravnej nehode, v zmysle ustanovenia § 15 zákona o povinnom zmluvnom poistení práve žalovaný v 2. rade ako poisťovateľ. Má za to, že nemajetková ujma uplatňovaná v tomto konaní žalobcami v 1. a 2. rade je krytá uzatvoreným povinným zmluvným poistením, pričom poukázal na rozsudok Súdneho dvora zo dňa 24. 10. 2013 vo veci C-22/12, v zmysle ktorého povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Navrhol odvolaciemu súdu rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiam v dôsledku ním podaného odvolania zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, resp. napadnutý rozsudok zmeniť tak, že súd žalobu žalobkyne v 1. rade zamietne, žalobkyňu v 1. rade zaviaže nahradiť mu trovy konania, ako i žalobcov v 1. a 2. rade zaviaže spoločne a nerozdielne na náhradu trov konania štátu a na zaplatenie súdneho poplatku.

4. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol podaným odvolaním v zákonnej lehote i žalovaný v 2. rade, a to v jeho vyhovujúcej časti, vo výroku o trovách konania žalobkyne v 1. rade a trovách konania žalovaného v 2. rade, trovách konania štátu a povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu. Vytkol súdu prvej inštancie, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že v priebehu konania doručil súdu písomné vyjadrenia s rozsiahlou právnou argumentáciou, s ktorou sa súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí vôbec nezaoberal. Rozhodnutie obsahuje konštatovanie o eurokonformnom výklade pojmu škoda a odkazy na smernicu, ktorá tento pojem nedefinuje. Konajúci súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia neozrejmil svoje myšlienkové pochody a právne závery odlišné od uznesenia NS SR zo dňa 20. 04. 2011 sp. zn. 4Cdo/168/2009, ktorý sa výkladom pojmu škoda už zaoberal. Konajúci súd teda jasne a zrozumiteľne nevysvetlil svoj myšlienkový postup, na základe ktorého dospel k záveru, že on ako žalovaný v 2. rade je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti v konaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Napadnutým rozhodnutím svojvoľne rozšíril poistné krytie nad rámec vnútroštátneho predpisu, pričom sa nevysporiadal s jeho argumentmi. Má za to, že v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy nie je pasívne legitimovaný. Náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody v SR ako súčasť ochrany osobnostných práv, nie je predmetom úpravy európskeho práva, pretože táto problematika spadá v zmysle zakladateľských dokumentov EÚ do právomoci členského štátu, harmonizácia právnych úprav sa netýka spôsobu a rozsahu náhrady škody, harmonizácia úprav v predmetnej oblasti sa týka iba rozsahu poistného krytia v tom zmysle, že z poistného krytia nemožno vylučovať či redukovať také nároky poškodených, ktoré im vyplývajú z národnej úpravy zodpovednosti za škodu. Ani z čl. 1 ods. 2, čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS, čl. 1 a 2 Smernice Rady 84/5/EHS zmenenej a doplnenej Smernicou európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES, či čl. 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS nemožno vyvodiť, že by sa poistné krytie malo vzťahovať aj na nároky z ochrany osobnosti. Svoje stanovisko oprel i o uznesenie NS SR zo dňa 20. 04. 2011 sp. zn. 4Cdo/168/2009, v ktorom bol posudzovaný prípad, ktorý sa skutkovo viaže na deň 18. 12. 2006, t. j. na čas, kedy už Slovenská republika bola členom Európskej únie, a teda viazaná ako právom únijným, tak i právom komunitárnym, ktorého súčasťou boli a i v súčasnosti sú „motorové smernice“ upravujúce zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel na území SR, no i napriek tejto skutočnosti NS SR prijal rozhodnutie v znení jeho uznesenia zo dňa 20. 04. 2011. Ďalej uviedol, že poisťovňa je viazaná pri výkone povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zákonom č. 381/2001 Z. z., do ktorého obsahu boli podľa príslušných dôvodových správ transponované aj smernice Európskeho parlamentu a Rady. Ak by obsahom smerníc malo byť skutočne to, že povinné poistenie pokrýva aj nároky z neoprávnených zásahov do osobnosti človeka, potom by to bolo možné vyjadriť jednoznačným spôsobom legislatívne v texte zákona, a keďže zákon č. 381/2001 Z. z., napriek deklarovanej aproximácii smerníc takéto nároky neuvádza a nijako výslovne nespomína, má za to, že ani Slovenská republika ako členský štát nevníma predmetné smernice tak, že predmetom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je i nemajetková ujma. Slovenská právna úprava zatiaľ dôsledne

rozlišuje medzi škodou podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka a nemajetkovou ujmou podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, takže z hľadiska odškodniteľnosti ujmy poisťovateľom by to mala rešpektovať aj súdna prax dovtedy, kým sa nezmení rozsah existujúceho zákonného poistenia, do ktorého by sa expresis verbis zahrnula aj náhrada nemajetkovej ujmy. Čo sa týka záväznosti rozsudku ESD zo dňa 24. 10. 2013 vo veci C 22/12 Haasová, poukázal na to, že právo Európskej únie de iure neustanovuje všeobecnú záväznosť rozhodnutí súdov európskej únie. Prejudiciálny rozsudok je spolu s výkladom alebo posúdením platnosti práva Únie záväzný pre vnútroštátny súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku, ako i pre súdy, ktoré budú rozhodovať v tej istej veci o opravných prostriedkoch. Pre iné súdy však uvedený rozsudok nie je záväzný. V SR platí princíp písaného práva, čo je v protiklade s princípom sudcovskej tvorby práva, na základe uvedeného ani rozhodnutie ESD nemá subsidiárny právny účinok na právny poriadok SR v tom zmysle, že ním alebo prostredníctvom neho majú vypĺňať medzery v platnom právnom poriadku SR, a tým menej tam, kde je právo dané výslovnou právnou úpravou. Súkromné právo členského štátu je oprávnený vykladať iba národný súd, ktorý musí vychádzať z platného právneho stavu zakotveného v zákone o PZP a v Občianskom zákonníku. Eurokonformný výklad § 4 ods. 2 zákona o PZP v rozsahu, v ktorom sa náhrada škody má zároveň považovať za náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu zásahu do osobnostných práv žalobcov, nie je možné na § 4 ods. 2 zákona o PZP uplatniť, nakoľko takýto výklad by bol v rozpore s platným vnútroštátnym právom, a nie je možné z povinného zákonného poistenia, z ktorého poisťovateľ hradí náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, uhradiť aj nároky vyplývajúce z nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahu do osobnostných práv žalobcov, nakoľko ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o PZP náhradu takéhoto nároku neumožňuje. Požiadavka jednotného eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva v súlade so smernicou nesmie ísť tak ďaleko, aby smernica sama a nezávisle od vnútroštátneho právneho predpisu ukladala povinnosti fyzickým alebo právnickým osobám. Ak si štát nesplnil svoju povinnosť a netransponoval smernicu správne alebo načas, nemôžu dôsledky tohto protiprávneho konania štátu znášať fyzické alebo právnické osoby, a preto im nemôže byť uložená na základe zle prebratej alebo neprebratej smernice žiadna povinnosť. Je potrebné zohľadniť, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje peňažnú satisfakciu, nie náhradu škody. Právny poriadok Európskej únie nerieši problematiku náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných po obeti dopravnej nehody, nakoľko táto problematika spadá do právomoci členských štátov. Harmonizácia práva v rámci EÚ sa týka iba poistného krytia v rámci povinného zmluvného poistenia zodpovednosti poisteného za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pričom spôsob a rozsah náhrady škody upravuje vnútroštátne právo členských štátov. ESD v rámci výkonu svojej právomoci nekonštatoval v rozsudku C22-12, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. je v rozpore s únijným právom. Smernica je vždy adresovaná členským štátom. Nezaväzuje a nezakladá priamo práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám a vyžaduje si transpozíciu do vnútroštátneho práva. Právo členského štátu, pokiaľ sa neprieči právu EÚ, je oprávnený vykladať iba národný súd, ktorý je viazaný zákonom č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu. V ďalšej časti odvolania žalovaný v 2. rade uviedol, že súd prvej inštancie sa v priebehu konania vôbec nezaoberal jeho argumentom týkajúcim sa osobného oslobodenia od súdnych poplatkov v danom prípade. Poukázal na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 71/1992 Zb. a uviedol, že uvedené oslobodenie je viazané výslovne na status žalobcu (navrhovateľa) ako priamo poškodeného. Má za to, že žalobkyňu v predmetnom konaní preto nemožno považovať za „poškodenú“ v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i/ Zákona o súdnych poplatkoch. Konajúci súd tak nepostupoval správne, pričom žalobkyňa bola povinná zaplatiť súdny poplatok podľa položky 7b Zákona o súdnych poplatkoch + 3% z výšky uplatnenej z nemajetkovej ujmy. Čo sa týka výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, poukázal na skutočnosti, ktoré uviedol znalec MUDr. Marian Nosáľ v znaleckom posudku a síce, že samotné zranenia neboli bezprostrednou príčinou smrti. Európsky súd pre ľudské práva pritom v niektorých prípadoch dospel k záveru, že dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa je samotné konštatovanie porušenia práva. Poisťovňa nie je schopná ani oprávnená poskytnúť žalobcom morálne zadosťučinenie, a preto na ňu nie je možné preniesť ani povinnosť uhradiť nemajetkovú ujmu v peniazoch. Záverom uviedol, že súd prvej inštancie nesprávne právne vyhodnotil daný stav, keď mal za to, že on ako poisťovateľ pokrýva nároky nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti. Predmetom poistného krytia nie je nemajetková ujma, pričom uvedené nezmenilo ani rozhodnutie ESD C-22/12. Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, žiadal, aby v prípade, že odvolací súd potvrdí rozhodnutie okresného súdu, vo svojom rozsudku pripustil možnosť podania dovolania. Na základe všetkých v odvolaní uvedených skutočností navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že nárok žalobkyne v 1. rade voči nemu v celom rozsahu zamietne.

5. Žalovaný v 2. rade v písomnom podaní zo dňa 11. 08. 2016, doručenom Krajskému súdu v Nitre dňa 16. 08. 2016 na podporu jeho argumentácie v otázke pasívnej vecnej legitimácie poukázal na rozhodnutie NS SR zo dňa 31. 03. 2016 č. k. 3Cdo/301/2012, vydané v obdobnej záležitosti.

6. Žalovaný v 1. rade v písomnom vyjadrení zo dňa 21. 04. 2017, doručenom na Krajský súd v Nitre dňa 24. 04. 2017 poukázal na rozhodnutie ÚS SR zo dňa 11. 10. 2016 sp. zn. III ÚS 666/2016.

7. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi podaných odvolaní žalobcov v 1. a 2 rade, ako i žalovaných v 1. a 2. rade (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania, s verejným vyhlásením rozsudku a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom vyhovujúcom výroku vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade je potrebné potvrdiť, v napadnutom zamietajúcom výroku vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade zmeniť tak, že žalovaný v 1. a žalovaný v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 5.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a to v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalobcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalobcov a vo zvyšnom zamietajúcom výroku týkajúcom sa sumy 10.000 eur rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade odvolací súd dospel k záveru, že v napadnutom zamietajúcom výroku vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že žalovaný v 1. a žalovaný v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 3.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a to v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalobcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalobcov a vo zvyšnom zamietajúcom výroku týkajúcom sa sumy 17.000 eur rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. V napadnutých výrokoch (IV. a V.) o náhrade trov konania odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť tak, že žalobkyni v 1. rade a žalobcovi v 2. rade sa priznáva nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku (VI.) o povinnosti zaplatiť súdny poplatok odvolací súd v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Napokon, v napadnutom výroku (VII.) o povinnosti zaplatiť trovy štátu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. O potvrdení rozhodnutia súdu prvej inštancie v jeho padnutých častiach odvolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP a o zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie v jeho napadnutých častiach v zmysle ustanovenia § 388 CSP.

8. Predmetom konania je žalobný návrh žalobcov v 1. a 2. rade, doručený súdu prvej inštancie dňa 13. 12. 2013, ktorým sa žalobcovia v 1. a 2 rade domáhali, aby súd zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 20.000 eur a žalobcovi v 2. rade sumu 20.000 eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť, ako sa i domáhali náhrady trov konania. V žalobe žalobcovia v 1. a 2. rade uviedli, že podľa právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu v Piešťanoch sp. zn. 1T 82/2012 spôsobil dňa 24. 11. 2010 K. C. dopravnú nehodu, keď riadil služobné motorové vozidlo značky Citroën Jumper s ev. č. NR XXX DI v G. v areáli lekárne P.. Príčinou jej vzniku bolo závažné porušenie zákonných povinností zamestnancom žalovaného v 1. rade uložených mu zákonom č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Následkom trestného činu bola smrť I. E., ktorý bol otcom žalobkyne v 1. rade a starým otcom maloletého žalobcu v 2. rade. Keďže k neoprávnenému zásahu do osobnostnej sféry žalobcov, ktorá je chránená osobnostným právom, došlo v rámci plnenia úloh právnickej osoby konaním fyzickej osoby, ktorá v mene žalovaného v 1. rade tieto úlohy plnila, zodpovedá navonok voči tretím osobám sama právnická osoba, t. j. žalovaný v 1. rade. Motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda, bolo v čase vzniku nemajetkovej ujmy žalobcov povinne zmluvne poistené u žalovaného v 2. rade poistnou zmluvou č. 6521555121/198. Povinnosť nahradiť spôsobenú škodu má teda nielen žalovaný v 1. rade, ale aj žalovaný v 2. rade ako poisťovateľ. Poškodení žalobcovia majú pritom podľa § 15 zákona o PZP právo domáhať sa náhrady škody priamo aj proti žalovanému v 2. rade ako poisťovateľovi. Žalobcovia mali s nebohým nadštandardný vzťah, po celý život im bol oporou a starostlivým otcom a starým otcom. Žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je preto v prípade tak intenzívneho zásahu do ich osobnostných práv postačujúca. Neodstrániteľnosť a trvalosť následku spočívajúceho v úmrtí blízkej osoby preto podľa názoru obidvoch žalobcov opodstatňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

9. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

10. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia tohto zákona zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom

prejednaní vecí v popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácie konania, ak by boli v neprospech strany.

11. Civilný sporový poriadok, ktorý bol prijatý zák. č. 160/2015 Z. z. a nadobudol účinnosť od 01. 07. 2016 vychádza z princípu aplikácie procesných noriem v ňom obsiahnutých na všetky konania, teda aj na tie, ktoré boli začaté predo dňom jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 1, 2 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované.

12. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

13. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1, najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
14. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

15. Podľa § 4 ods. zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.
16. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poistiteľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu: a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b) škody vzniknuté poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastupovaním pri uplatňovaní nárokov podľa písm. a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, d) ušlého zisku.

17. Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú, ich zodpovednosť podľa pracovnoprávnych predpisov nie je týmto dotknutá.

18. Prostriedky občiansko-právnej ochrany (§ 13 a nasl. Občianskeho zákonníka) fyzickej osoby prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére. Občiansky zákonník umožňuje v ustanovení § 13 ods. 1 postihnutej fyzickej osobe domáhať sa proti subjektu zásahu najmä, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu do práva na ochranu jeho osobnosti a aby sa odstránili následky zásahu, keď zákon len príkladmo vymedzuje konkrétne právne prostriedky ochrany fyzických osôb spojených s ich osobnosťou a uvedených v ustanovení § 11 a 12 Občianskeho zákonníka a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, ktoré nemá charakter peňažnej náhrady, teda nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom morálneho i materiálneho pôsobenia. V prípadoch, ak by sa nezdalo toto zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plniť tiež satisfakčnú funkciu. Následne aké zadosťučinenie v peniazoch sa bude javiť primeraným, bude závisieť na posúdení súdu. Aktívne legitimovanou na uplatnenie práva na ochranu osobnosti je vždy tá fyzická osoba, voči osobnosti ktorej smeroval neoprávnený zásah.

19. V preskúmavanej veci bolo preukázané, že zásah do osobnostných práv žalobcov v 1. a 2. rade, t. j. do ich práva na súkromný a rodinný život, bol spôsobený pri dopravnej nehode, ktorú zavinil K. C., zamestnanec žalovaného v 1. rade pri plnení pracovných úloh, motorovým vozidlom žalovaného v 1. rade Citroën Jumper EVČ: NR-XXX DI, v dôsledku ktorej dopravnej nehody dňa 14. 12. 2010 zomrel I. E., otec žalobkyne v 1. rade a starý otec žalobcu v 2. rade. Žalovaný v 2. rade je poisťovňou, s ktorou v čase vzniku škody bol žalovaný v 1. rade (zamestnávateľ škodcu) v povinnom zmluvnom vzťahu titulom poistnej zmluvy č. 6521555121/198 o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

20. Po prejednaní uvedenej právnej veci, v rozsahu a z dôvodov podaných odvolaní všetkými stranami sporu, odvolací súd udáva, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil z hľadiska ustálenia záveru o dôvodnosti uplatneného nároku žalobcov v 1. a 2. rade vo vzťahu k obom žalovaným, a tak správne právne posúdil i otázku pasívnej vecnej legitimácie oboch žalovaných v 1. a 2. rade v tomto konaní.

21. S ohľadom na dôvody podaných odvolaní, vo vzťahu k odvolaniu podaného žalovaným v 1. rade, súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí ustálil správny právny záver o existencii pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v 1. rade ako zamestnávateľa K. C., ktorý ako zamestnanec žalovaného v 1. rade v rámci plnenia pracovných úloh motorovým vozidlom žalovaného v 1. rade spôsobil dňa 24. 11. 2010 dopravnú nehodu s fatálnymi následkami pre I. E., otca a starého otca žalobcov, ktorý dňa 14. 12. 2010 zomrel. Existenciu pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v 1. rade súd prvej inštancie vyčerpávajúco odôvodnil v napadnutom rozhodnutí, i s poukazom na rozhodovaciu činnosť NS SR, a s týmito právnymi závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje. Zhodne so súdom prvej inštancie odvolací súd zvýrazňuje, že pre právnické osoby je charakteristické práve to, že svoju vôľu vytvárajú prostredníctvom tých fyzických osôb, ktoré sú na to určené. Teda len prostredníctvom fyzických osôb právnická osoba prejavuje svoju vôľu navonok, koná, robí právne úkony, zakladá právne vzťahy a pod. Pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah spôsobený priamo právnickou osobou, pričom pri ustálení tohto záveru je potrebné v súlade s ustanovením § 853 Občianskeho zákonníka použiť analógiu s ustanovením § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Na tento správny právny záver nemá podľa názoru odvolacieho súdu vplyv skutočnosť, že vodič Daniel C. sa v trestnoprávnej rovine k spáchaniu trestného činu priznal a v rámci dohody o vine a treste mu bol uložený trest, tak ako argumentoval v podanom odvolaní žalovaný v 1. rade, keď podstatným je to, či u škodcu sa z hľadiska miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti jednalo o realizáciu činnosti právnickej osoby, a nie to, či za dôsledok tejto činnosti škodca bol, resp. nebol postihnutý v trestnoprávnej rovine a ani to, či sa škodca k spáchaniu daného skutku priznal. O. nie je namieste ani argumentácia žalovaného v 1. rade v podanom odvolaní poukazujúca na skutočnosť, že ani v prípade napr. krádeže spáchanej zamestnancom v čase plnenia si pracovných úloh nie je za škodu spôsobenú spáchaním trestného činu zodpovedný zamestnávateľ, ale sám zamestnanec, keď v takom prípade zrejme práve aspekt miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej pracovnoprávnej činnosti nebude naplnený. K tvrdeniu žalovaného v 1. rade, že nemožno na základe objektívnej zodpovednosti za prevádzku motorového vozidla postihnúť prevádzateľa vozidla len preto, že práve týmto prostriedkom bol spáchaný trestný čin, je potrebné uviesť, že pokiaľ je namieste analogické použitie ustanovenia § 4X0 ods. 2 Občianskeho zákonníka pri určení, či zodpovednosť za zásah do osobnostných práv nesie fyzická osoba bezprostredne konajúca alebo právnická osoba, za ktorú fyzická osoba konala v rámci výkonu činností, ktorými bola poverená touto právnickou osobou, je rovnako na mieste analogické použitie ustanovenia § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a preto možno konštatovať, že tak ako podľa okolností konkrétneho prípadu zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzkovateľ aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/228/2012).

22. Ďalšou v konaní pred súdom prvej inštancie namietanou okolnosťou (žalovaným v 2. rade) bol tvrdený nedostatok pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v 2. rade. Odvolací súd k uvedenému udáva, že rovnako ako v prípade správneho posúdenia pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v 1. rade, súd prvej inštancie ustálil správne právne závery i o existencii pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v 2. rade.

23. Podstatným z hľadiska posúdenia dôvodnosti žalobcami v 1. a 2. rade uplatneného nároku vo vzťahu k žalovanému v 2. rade bolo ustálenie, či je nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch možné subsumovať na plnenie v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. V tejto súvislosti súd prvej inštancie správne poukázal na rozhodnutie ESD zo dňa 24. 10. 2013 vo veci C-22/12. Podľa názoru odvolacieho súdu, uvedený rozsudok jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne (žalovaného v 2. rade). Hoci Súdny dvor v uvedenom rozsudku viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) každému z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z

povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Potom možno ustáliť, že týmto rozsudkom je prekonaný aj skorší názor Najvyššieho súdu SR v konaní 4Cdo168/2009, na ktoré rozhodnutie žalovaný v 2. rade poukazoval a rovnako je potrebné uviesť, že i rozhodnutie NS SR zo dňa 31. 03. 2016 sp. zn. 3Cdo/301/2012 v obdobnej záležitosti bolo prekonané následnou rozhodovacou činnosťou Ústavného súdu SR, v rozhodnutiach I. ÚS 474/2016-17 z 17. 08. 2016, III. ÚS.666/2016-36 zo dňa 11. 10. 2016, ako i skoršími rozhodnutiami, napr. III. ÚS 646/2015 z 16. 12. 2015, ktorý zdôraznil (III ÚS 666/2016), že nemá dôvod odchýliť sa od svojho meritórneho postoja odmietajúceho sťažnosti sťažovateľa (KOOPERATIVA poisťovňa a. s. Vienna Insurance Group) ako zjavne neopodstatnenú ani na základe rozsudku NS SR vo veci sp. zn. 3Cdo/301/2012. Ústavný súd taktiež zdôraznil, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne, zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody.

24. Potom s použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v ustanovení § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia.

25. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí C-22/2012, okrem iného poukázal i na ustálenú judikatúru prijatú vo veci Margues Almeida, C-300/10, podľa ktorej zámerom smerníc nie je harmonizácia režimov zodpovednosti za škodu, ale členské štáty sú stále oprávnené upraviť režim zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Táto ich voľnosť je však zároveň obmedzená tým, že druhá smernica (smernica Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel), ktorá dopĺňa prvú smernicu (smernica Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti) stanovuje povinné krytie niektorých škôd, medzi ktoré patrí najmä ujma na zdraví, v určitých minimálnych sumách. Teda medzi škodami, ktoré musia byť kryté, sa v súlade s článkom 1 ods. 1 druhej smernice nachádza najmä ujma na zdraví. Súdny dvor ďalej spresňuje, že ujma na zdraví predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Ak teda vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Týmto vnútroštátnym právo je Občiansky zákonník, ktorý v ustanovení § 11 a 13 priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia blízkej osoby.

26. Odvolací súd k uvedenému ešte dopĺňa, že eurokonformný výklad prichádza do úvahy predovšetkým vtedy, ak je vnútroštátny predpis nepresný a necháva súdnemu orgánu priestor pre úvahu, resp. eurokonformná interpretácia môže poslúžiť na účely vyplnenia medzery vnútroštátneho právneho predpisu ustanoveniami práva Únie. Vnútroštátny súd, ktorý aplikuje vnútroštátne právo, je pritom povinný vykladať ho čo najviac v zmysle znenia a cieľov smernice, aby sa dosiahol smernicou sledovaný účinok. Zásada eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva platí nielen v prípade vnútroštátnych ustanovení osobitne prijatých na vykonanie smernice, ale vzťahuje sa na vnútroštátne právo ako celok, vrátane vnútroštátnej judikatúry. Vnútroštátne orgány aplikácie práva majú pritom v rámci svojich právomocí vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, aby sa zabezpečila úplná účinnosť smernice a dosiahnutie jej cieľa, bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok.

27. I s ohľadom na vyššie uvedené je potom potrebné zdôrazniť, že z hľadiska výkladu smerníc Rady 72/166/EHS, č. 84/5/EHS, č. 90/232/EHS (v roku 2009 konsolidovaných smernicou 2009/103)

je potrebné ustáliť len taký právny záver, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, pretože jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo, a to v ustanovení § 11 a 13 Občianskeho zákonníka.

28. K uvedenému odvolací súd taktiež dáva do pozornosti rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-277/2012 z 24. 10. 2013, v ktorom Súdny dvor obdobne ako v rozsudku C-22/2012 uviedol, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla, pričom súčasne rozhodol, že ak členský štát priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nemôže pre túto osobitnú kategóriu škôd, ktoré sa v zmysle druhej smernice považujú za ujmu na zdraví, stanoviť maximálne sumy poistného krytia, ktoré sú nižšie ako minimálne sumy poistného krytia stanovené druhou smernicou.

29. S poukazom na vyššie uvedené odôvodnenie odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, konštatuje, že nárok žalobcov v 1. a 2. rade na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je nárokom, ktorý je krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. je za škodu na zdraví potrebné považovať aj nemajetkovú ujmu.

30. Z hľadiska výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade a jej nepriznaniu vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade, s ohľadom na dôvody podaného odvolania žalobcami v 1. a 2. rade odvolací súd udáva, že súd prvej inštancie i v tejto časti rozhodovania správne zistil skutkový stav veci, na vec aplikoval správne ustanovenia právnych predpisov, avšak vec z hľadiska priznanej (resp. v prípade žalobcu v 2. rade nepriznanej) výšky náhrady nesprávne právne posúdil, čo viedlo odvolací súd k záveru o potrebe zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie v tejto časti (vo vzťahu k jednotlivým výrokom rozhodnutia súdu prvej inštancie k potvrdeniu, resp. zmene).

31. Vychádzajúc z ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Pre určenie tejto výšky náhrady nemajetkovej ujmy však § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zakotvuje taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Súd musí pritom však vychádzať vždy z čo najúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská. Maximálna čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu. Závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosti“ takéhoto zásahu, keď je jednoznačné, že smrťou blízkej osoby dôjde k neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov, keď takýto zásah je svojou povahou trvalý a neodstrániteľný. Základom úvahy súdu o výške nemajetkovej ujmy je zistenie takých skutočností, ktoré súdu umožnia založiť úvahu na určitom kvantitatívnom posúdení základných súvislostí posudzovaného prípadu. Súd je povinný vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o úplné a preskúmateľné hľadiská, ktorými sú predovšetkým zistená závažnosť majetkovej ujmy a zistené okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

32. V prejednávanej veci z napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie síce vyplýva, že pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy pre oboch žalobcov súd prihliadal na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, tak ako to ustanovuje § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, avšak na rozdiel od súdu prvej inštancie odvolací súd, majúc na zreteli jednotlivé aspekty danej veci, mal za to, že za primeranú závažnosti vzniknutej ujmy, ako i okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo, je v prípade žalobkyne v 1. rade potrebné považovať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur a v prípade žalobcu v 2. rade vo výške 3.000 eur.

33. Je namieste uviesť, že súd prvej inštancie správne prihliadol na všetky relevantné okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to tak na strane škodcu (dopravnú nehodu nespôsobil úmyselne, pri nehodu zohralo úlohu i konanie chodca - I. E., keď technickou príčinou vzniku dopravnej nehody bola súčinnosť nesprávnej techniky jazdy vodiča a nesprávneho konania chodca), ako i na strane nebohého I. E. (samotné zranenia neboli bezprostredne príčinou smrti, keď poškodený zomrel na komplikácie týchto zranení, zdravotný stav poškodeného). Z hľadiska závažnosti vzniknutej ujmy mal však odvolací súd za

to, že napriek správnemu konštatovaniu silných rodinných a citových väzieb medzi žalobcami a nebohým I. E., ako i neodčiniteľnosti tejto ujmy v rámci rodinných vzťahov, je v danej veci potrebné zdôrazniť skutočnosť, že medzi žalobkyňou v 1. rade a nebohým I. E. existovala naintenzívnejšia interpersonálna väzba a okrem maloletého žalobcu v 2. rade bol I. E. najbližším človekom žalobkyne v 1. rade, o to viac, že žalobkyňa v útlom veku utrpela stratu matky, ktorá skutočnosť len zintenzívnila vzájomné najbližšie väzby medzi žalobkyňou a jej otcom. Tieto osoby zdieľali spoločnú domácnosť, vzájomne si pomáhali a budovali tie najužšie väzby, aké medzi rodičom a dieťaťom môžu vzniknúť. Preto mal odvolací súd za to, že ujme, ktorú žalobkyňa stratou najbližšieho človeka (jediného rodiča) utrpela, bude ako primeraná zodpovedať jej náhrada v sume 10.000 eur. Vo vzťahu k maloletému žalobcovi v 2. rade je namieste súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že vnímanie straty blízkeho človeka u maloletého dieťaťa vo veku 5 rokov nie je totožné s vnímaním straty blízkeho človeka u dospelej osoby, a to už i s ohľadom na čas prežitý s touto blízkou osobou. I napriek tomuto konštatovaniu však treba uviesť, že stratou starého otca maloletý žalobca rovnako utrpel nenapraviteľnú ujmu, keď i pre maloletého žalobcu v 2. rade bol okrem jeho matky (žalobkyne v 1. rade) nebohý I. E. najbližšou osobou, v podstate mužským vzorom, ktorého smrťou v tak útlom veku žalobca v 2. rade stratil akúkoľvek možnosť ďalšieho budovania vzťahu starý rodič - vnuk, keď práve s ohľadom na jeho útly vek nemožno vylúčiť ani to, že v jeho pamäti nezostanú ani dovtedy vybudované vzťahy so starým otcom. I z tohto pohľadu potom túto stratu, ktorú utrpel maloletý žalobca v 2. rade treba považovať za nenapraviteľnú a tak intenzívnu, že je namieste i jej finančné odškodnenie, pričom v prípade žalobcu v 2. rade súd považoval za primerané toto odškodnenie sumou 3.000 eur. Takto priznaným sumám náhrady nemajetkovej ujmy obom žalobcom vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu potom zodpovedajú jednotlivé výroky tohto rozhodnutia odvolacieho súdu.

34. O náhrade trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) vo vzťahu k obom žalobcom rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1, 2 a § 255 ods. 1 CSP tak, že zmenil napadnutý výrok o trovách konania podľa ustanovenia § 388 CSP a žalobkyni v 1. rade a žalobcovi v 2. rade priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. I keď CSP nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP (účinnému do 30. 06. 2016), ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP, zásadu úspechu vo veci treba uplatňovať aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V takýchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, keď ho nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu, resp. znaleckej činnosti. Keďže rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, odvolací súd žalobcom priznal plnú náhradu trov konania (z prisúdenej sumy, avšak v plnej výške), aj keď mali vo veci v zásade úspech len čiastočný. O výške priznanej náhrady rozhodne súd prvej inštancie.

35. V napadnutom výroku o povinnosti zaplatiť súdny poplatok odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, keď v tejto časti napadnutého rozhodnutia je potrebné rozhodnutie súdu prvej inštancie považovať za nepreskúmateľné. I keď súd prvej inštancie správne postupom v zmysle ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku žalovaných v 1. a 2. rade, ako i správne ustálil záver o oslobodení žalobcov od súdneho poplatku v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 71/1992 Zb., avšak z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia v tejto časti nie je vôbec zrejmé, ako k výške vyrubeného súdneho poplatku súd prvej inštancie dospel, z ktorého dôvodu nie je možné preskúmať jeho správnosť, resp. nesprávnosť. Odvolací súd ešte dodáva, že sa nestotožňuje s názorom žalovaného v 2. rade v podanom odvolaní, že žalobcovia nie sú subjekty, na ktoré sa vzťahuje osobné oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 71/1992 Zb. (od 01. 07. 2016 písm. j/), keď zo znenia tohto ustanovenia je jednoznačné, že osobné oslobodenie sa vzťahuje na subjekt, ktorý je žalobcom v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, čo je nepochybne i prípad žalobcov v 1. a 2. rade.

36. V napadnutom výroku o povinnosti zaplatiť trovy konania štátu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil, keď súd prvej inštancie správne na náhradu trov konania štátu titulom vyplateného znalečného zaviazal oboch žalovaných, ako strany sporu, ktorých na náhradu týchto trov zaťažil ich procesný neúspech v spore, i s poukazom na vyššie uvedené odôvodnenie odvolacieho súdu v súvislosti s náhradou trov konania.

37. V súvislosti so žiadosťou žalovaného 2. rade uvedenou v odvolaní, aby odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku prvoinštančného súdu pripustil dovolanie, odvolací súd uvádza, že jednak žalovaný

2. rade neuviedol konkrétnu otázku, ktorú by mal dovolací súd riešiť ako otázku po právnej stránke zásadného významu a ani odvolací súd takúto otázku v prejednávanej veci nezistil, keď otázka pasívnej legitimácie žalovaného v 2. rade v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obetí usmrtených pri dopravnej nehode je v čase rozhodovania odvolacieho súdu rozhodovacou činnosťou súdov ustálená.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).